

УДК 334.735

Гринюк Н.А.¹¹ доц. Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка

СТРАТЕГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В КООПЕРАТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Впродовж багатьох років кооперативна модель господарювання довела свою життєздатність у різних країнах. Саме її універсальність сприяє більш ефективному вирішенню соціальних задач, збільшенню обсягів та розширенню видів послуг для пайовиків і некооперованого населення.

З усіх підсистем національного кооперативного сектора економіки споживча кооперація є найбільш структурованою і організаційно оформленою: діє як соціально-економічна система і має диверсифіковану діяльність, що є характерною ознакою поширених в розвинених країнах багатофункціональних кооперативів [1]. Кооперативними законами України [2,3] та статутами кооперативних організацій [4] передбачено багатогалузевість діяльності кооперативів, що надає їх діяльності універсальний характер та створює передумови більш ефективного вирішення соціально-економічних завдань системи.

Головна мета туристичної діяльності в споживчій кооперації спрямована на задоволення ринкового попиту на туристичний продукт при одержанні максимального прибутку та досягненні високої рентабельності діяльності. В сучасних умовах господарювання однією з важливих ознак ефективної туристичної діяльності в кооперативному секторі економіки є встановлення оптимальних співвідношень між прибутком та витратами загального обсягу виручки від реалізації туристичного продукту.

Розвиток і активізація діяльності кооперативів у сфері туризму стають можливим тільки при створенні належних політико-правових, соціально-економічних, культурно-психологічних передумов для кооперативного руху, основними з яких слід вважати:

- орієнтація провідних у суспільстві політичних сил на розвиток ринкової економіки, демократизацію суспільства та забезпечення ефективного соціального захисту населення, на розбудову соціально-правової держави;

- державна підтримка політики сприяння розвитку кооперативного сектора економіки;

- суспільне визнання за кооперативами важливої ролі у розвитку ринкової економіки, формуванні соціальної структури сучасного суспільства;

- сприятливе правове поле для кооперативної діяльності, існування загальних (для всіх напрямів кооперації і інших форм господарської діяльності) та спеціальних (кооперативних) законів та інших нормативних

документів, що забезпечують кооперативам офіційний статус та правовий захист;

- потреба суспільства в соціально-економічному захисті певних груп товаровиробників та споживачів;

- існування ринкового середовища; функціонування ринку товарів, капіталів, трудових ресурсів; спроможність кооперативів забезпечити свою діяльність фінансовими та трудовими ресурсами;

- наявність у виробників та споживачів товарів та послуг економічного інтересу в кооперуванні;

- достатня обізнаність населення щодо кооперативної ідеї, розуміння сутності, принципів діяльності та специфіки кооперативних організацій;

- психологічна схильність населення до участі в кооперативних формуваннях; визнання ним здатності кооперативу сприяти задоволенню існуючих економічних, соціальних та культурних потреб, здійснювати соціально-економічний захист своїх членів; готовність пайовиків нести солідарну відповідальність за результати спільної діяльності в кооперативі.

Джерелом удосконалення та розвитку туристичної діяльності в споживчій кооперації повинен стати напрямок, який забезпечить досягнення максимізації прибутку за рахунок ефективного управління доходами і складовими сукупних витрат за видами туристичного обслуговування. Всебічне задоволення потреб населення у туристичних послугах за високого рівня обслуговування та мінімальних витратах, збільшення вкладень у соціальний розвиток та забезпечення на цій основі зростання добробуту кооперативних підприємств і організацій слід розглядати як провідний напрям перебудови управлінської діяльності та подальшого розвитку туристичної діяльності кооперативної системи в ринкових умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ICA Activities [Electronic resource] – URL: <http://www.ica.coop/activities/index.html>. (Дата звернення: 08.10.2025).

2. Про споживчу кооперацію: Закон України [Електронний ресурс]: Закон України № 2265–XII-ВР від 10.04.1992 р. – URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-12>. (Дата звернення: 08.10.2025).

3. Про кооперацію: Закон України [Електронний ресурс]: Закон України від 10 лип. 2003 р. № 1087-IV. / Верховна рада України. – URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-4>. (Дата звернення: 08.10.2025).

4. *Інтернет*-сервер офіційного сайта Центральної спілки споживчих товариств України (Укоопспілки): [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.coop.com.ua>. (Дата звернення: 08.10.2025).